

Jacobus de Cessolis OP, Liber de moribus hominum et officiis nobilium ac popularium super ludo scaccorum. Miscellany of Moral, Devotional, Theological, Historical and Medical Tracts

Iac. de Cessolis. Miscellanea

Codicology: Vellum and paper, mm 292 x 203 (11.6 x 8 in.), ff. 1 + 191, double columns of 46 lines. Cent. xv, in a clear rather current hand.

Collation: 1 flyleaf, 1¹²-5¹² 6 (1-6 remain) 7 (two last remain) 8¹² 9¹² (wants 12) 10¹²-17¹² 18⁴, outer and middle sheets vellum, except 18 which is all vellum: the rest paper.

2 fo.: "possumus".

Foliation: ff. i-iii + 1-191 + iv-v.

Language: Latin.

Contents:

1.

1r-24v

Jacobus de Cessolis OP^l, Liber de moribus hominum et officiis nobilium ac popularium super ludo scaccorum

Liber de moribus hominum et officiis virorum nobilium super ludo schacorum quem composuit frater Iacobus de Cesell [de Casulis]^l de ordine predicatorum

Prologue

1r (25r) *Incipit:* Ego frater Iacobus^l

Text

1r () *Incipit:* Inter cetera mala signa

Ends (last lines re-written)

24v () *Explicit* omne donum perfectum ipsi igitur sit honor et gloria in secula seculorum. Amen

24v () *Rubric:* Explicit liber de moribus hominum et officiis nobilium transformatus in figuram scaccorum seu exemplum

2.

25r-26r *Index of Liber de moribus hominum*

Tabula [sive index] in tractatum precedentem

Prologue

25r (49r) *Incipit:* Tabula infrascripta per alphabetum

25r () Abstinentia - Zelus

3.

26v-26v *Modus et scientia ludi scaccorum*

Modus et scientia ludi scaccorum

[Nasmith:] versibus rithmicis

26v (50v) *Incipit:* Egregium ludum scaccorum scire volentes
(38 lines)

26v () *Explicit:* Cetera turba iacet nec habet quo rege regantur

4.

26v-27r

John Waleys OFM^l, Communiloquium sive Summa collationum ad omne genus hominum (extract)

Quaedam moralitas de scaccario per dominum Innocentium papam^l

26v (50v) *Incipit:* Mundus iste totus est quasi quoddam scaccarium

27r () *Explicit* vel vite superbia

5.

27r-28r **pseudo-Bernard of Clairvaux OCist^l, Epistola 256**

Epistola beati Bernardi^l super re familiari gubernanda ad Raymundum^l gratiosum et felicem militem

27r (51r) *Incipit:* Gracioso et felici Raymundo^l domno castri Ambrosii

28r () *Explicit* dampnabilis senectutis
Cf. MS 171, f. 364^[CCC171]

6.

28v-29v *De dispensatione domus*

De dispensatione domus

28v (51v) *Rubric*: Incipit prohemium de dispensatione domus

28v () *Incipit*: Terrena felicitas non saluat hominem

7.

29v-36v *Narrationes devotae (some from Gregory the Great^l, Dialogi)*

Quaedam narrationes devotae

29v (53v) (1)

29v () *Incipit*: Rem vobis refero fratres quam fideli ac probabili ratione audiui de duobus ducibus
(Eusebius of Sardinia^l, Ostrogrius of Sicily^l)

(2)

31r () Gregory^l and twelve pilgrims: a thirteenth appears

(3)

31r () Hermit and cat

(4)

31v () Martirius^l a monk

(5)

31v () *Incipit*: Beate memorie paulus simplex^l

The source of many of these is Gregory^l's Dialogues. The 26th and last is

(26)

36v () *Incipit*: Hospitalitatem fratres karissimi diligite
A man washes the feet of Christ appearing as a pilgrim
Ending f. 60v, [36v]
ff. 61-73 lost

8.

37r-38v *Martin of Braga^l, Formula vitae honestae*

Martinus [Braccarensis]^l de quatuor virtutibus

37r (74r) *Incipit*: Quatuor uirtutum species
(Liverani Spicilegium Liberianum 564^[Liverani 1863] and often elsewhere)

38v () *Explicit* vel punit ignauiam

9.

38v-39v *pseudo-Seneca^l, De morum institutione*

Seneca^l de institutione morum

38v (75v) *Incipit*: Omne peccatum accio voluntaria est
(cf. P. L. LXXII 29^[Migne 072])

39v () *Explicit* socios tue beatitudinis. Amen

10.

39v-43v *Francesco Petrarca^l, Historia Griseldis*

Historia sive fabula de nobili marchione Walterio^l domino terrae Saluciarum^l, quomodo duxit in uxorem Grisildem^l pauperulam, et ejus constantiam et patientiam mirabiliter et acriter comprobavit; quam de vulgari sermone Saluciarum in Latinum transtulit D. Franciscus Petrarca^l

39v (76v) *Rubric*: Dominus franciscus petrarcha^l transtulit de vulgari sermone saluciarum in latinum sequentem historiam siue fabulam de nobili marchione etc. ... comprobavit

39v () *Incipit*: Librum tuum quem nostro materno eloquio

43v () *Explicit* quod pro suo mortali coniuge rustica hec muliercula passa est

43v () *Rubric*: Explicit Franciscus Petrarca^l super historiam Valterii marchionis^l et Griseldis^l uxoris eius

Petrarch, Opera 1554, p. 601 etc.^[Herold 1554] Other copies in MS 275. 14^[CCC275], MS 458. 3^[CCC458]

11.

43v-43v *pseudo-Ambrose^l, Epistola de moribus et honesta uita*

Tractatus Beati Ambrosii^l archiepiscopi de honestis et justis moribus

43v (80v) *Incipit*: Dilecte fili dilige lacrimas
(P. L. XVII 749^[Migne 017])

43v () *Explicit*uidendo contempnas

12.

44r-44v

pseudo-Anselm of Canterbury OSB[¶], *Meditatio unde uiuit anima et unde uiuit caro (medit. 5)*

Meditatio Anselmi[¶], unde uiuat anima, et unde uiuat caro, et de gloria bonae animae et de infelicitate malae animae quando exeunt a corpore

44r (81r) *Incipit*: Cum anima manet in corpore
See also MS 179, f. 89v^[CC179]

13.

44v-46v **pseudo-Anselm of Canterbury OSB[¶], *Meditationes***

Meditationes Beati Anselmi[¶]

44v (81v) *Incipit*: In nocturnis uigiliis quantum potes

14.1.

46v-47r **Jerome[¶], *Aduersus Iouinianum (excerpt)***

Excerptum Beati Hieronimi[¶] de libro Aurelii Theophrasti[¶]

Title

46v () *Rubric*: Incipit liber Aurelii Theophrasti[¶] de nupciis
(P. L. XXIII 276^[Migne 023])

Altered to

46v (83v) *Rubric*: Incipit illud quod excerpit beatus Ieronimus[¶] de libro Aurelii Theophrasti[¶] de nupciis et posuit in libro 2° quem fecit contra Iouinianum[¶]

46v () *Incipit*: Festus Aurelius Theophrasti[¶] de nupciis in quo querit
(P. L. CLXXVI 1203^[Migne 176])

47r () *Explicit*usus relinquere. Hec theophrastus[¶] secundum ieronimum[¶] ubi supra

14.2.

46v-48v

Walter Map[¶], *Epistola Valerii[¶] ad Rufinum[¶] ne ducat uxorem (De nugis curialium, dist. 4, 3-5)*

In the lower margins of 83v, |46v| to 85v, |48v|

46v () *Rubric*: Incipit liber Valerii[¶] ad Rufinum[¶] ne ducat uxorem

46v () *Incipit*: Loqui prohibeor - ne horrestem scripsisse uidear

48v () *Rubric*: Expositionem istius epistole infra fo. 188
(Mapes[¶], *de nugis Curialium*, Dist. IV)

15.

47v-48r **Caesarius of Arles[¶], *De ebrietate***

Augustinus[¶] de ebrietate

47v (84v) *Incipit*: Licet propicio Christo fratres karissimi
(P. L. XXXIX 2303^[Migne 039])

16.

48r-48v **Seneca[¶], *Epistulae morales (83, 16)***

Seneca[¶] de ebrietate

48r (85r) *Incipit*: Non est animus in sua potestate ebrietate deuctus

48v () *Explicit*si uis tibi uiuere

17.

48v-49r **pseudo-Augustine[¶], *Sermo de honestate mulierum***

Augustinus[¶] de honestate mulierum

48v (85v) *Incipit*: Nemo dicat quod martirium temporibus
(P. L. XXXIX 2301^[Migne 039])

18.

49r-53r pseudo-Augustine¹, *De XII abusiuis saeculi (De duodecim abusionum gradibus)*

Augustinus¹ de XII abusionibus

Lower margin

49r (86r) *Incipit*: Hec sunt duodecim abusiua
(P. L. XL 1079^[Migne 040])

Text

49r () *Incipit*: Primo si sine operibus bonis

53r () *Explicit* sine uobis Christus incipiat esse in futuro

19.

53r-66r Hugh of Fouilloz OSA¹, *De claustro animae (excerpt)*

Hugo de Filiotto¹ prior. canonicorum S. Laurentii in pago Ambianensi de XII abusionibus claustris

53r (90r) *Rubric*: Incipit prologus Hugonis¹ de xii abusionibus claustralium et est liber secundus de claustro anime

(P. L. CLXXVI 1051^[Migne 176])

53r () *Incipit*: Locuturus karissime de hiis

Text

53v () *Incipit*: Sunt quid(am) qui sciunt et possunt

66r () *Explicit* summa tocius religionis

20.

66v-67r John Grandisson¹, *Vita Sancti Thomae Cantuariensis¹*

Vita Beati Thomae¹ archiepiscopi et martiris a Iohanne Grandesono¹ episcopo Exoniensi

[Nasmith:] penitus excisa prima et ultima pagina exceptis

Title partly erased

66v (103v) *Rubric*: Prologus Archipresulis nec non et archimartiris

66v () Ends imperfectly in capitula (12th)

Other copies in MS 275. 17^[CCC275], MS 464^[CCC464], MS 467^[CCC467]
ff. 104-119 gone

67r () Resumes in Pars IV, cap. 5. Cap. 6 and last remains

67r () Colophon lined through

67r () *Rubric*: Explicit vita gloriosissimi martiris Sancti Thome¹ Cantuariensis Archiepiscopi

21.

67v-68v Miracle of St Augustine of Canterbury¹

Quoddam miraculum S. Augustini¹ Anglorum apostoli

67v (120v) *Incipit*: Est vicus in pago Oxoniensi¹ vi miliaribus distans a loco qui dicitur Wodestoke¹

68v () *Explicit* sine fine victurus intrauit. quod nobis prestare dignetur etc.

Acta Sanctorum Maii VI 396^[Henschenius et al 1688a]

ff. 122-145 gone

22.

69r-80v John Waleys OFM¹, *Breuiiloquium de uirtutibus antiquorum principum et philosophorum*

Johannes Gallensis¹ de ordine fratrum minorum, de uirtutibus antiquorum

[Nasmith:] (fragmentum)

Begins imperfectly (De iusticia)

69r (146r) enim (?) quomodo (?) neutrum daret. In denario Regem

80v () *Explicit* qui dicit Ego sum via ueritas et uita. Amen

80v () *Rubric*: Explicit tractatus de uirtutibus antiquorum editus a fratre Johanne Gallensi¹ de ordine fratrum minorum deo gracias

23.

81r-84r pseudo-Augustine¹, *Epistula de transitu sancti Hieronymi¹ (ep. 18)*

Epistola Beati Augustini¹ ad Cirillum¹ de apparitione Beati Ieronimi¹

81r (158r) *Incipit*: Gloriosissime Christiane fidei athlete

(P. L. XXXIII 1120^[Migne 033])

84r () *Explicit* ora pro me

24.

84r-91v pseudo-Cyril of Jerusalem¹, *Epistula ad Augustinum¹ de transitu sancti Hieronymi¹*

Epistola Cirilli^{II} Ierosolomitani episcopi ad Augustinum^{II} Hipponensem episcopum de miraculis Beati Ieronimi^{II}

84r (161r) *Incipit*: Venerabili viro Episcoporum Eximio
(P. L. XXXIII 1120^[Migne 033])

91v () *Explicit* precipua uiua manet

25.

92r-101v **Peter of Blois, archdeacon of Bath^{II}, Compendium in Iob**

Compendium Magistri Petri Blessensis^{II} super librum Job^{II}

Prologue

92r (170r) *Incipit*: Henrico^{II} dei gratia illustrissimo

92r () *Explicit* me recolo vel legisse

Text

92r () *Incipit*: Vir erat in terra hus etc. Adhuc tria hic ponuntur

101v () *Explicit* altissimus altissimi filius Ihesus Christus qui cum patre et spiritu sancto triumphat et regnat in secula seculorum. Amen

Ed. J. A. Giles, *Opera Petri Blessensis* III 19^[Giles 1847]. P. L. CCVII^[Migne 207]

26.

101v-106r **Richard Ullerston^{II}, De officio militari**

Ricardus Ullerston^{II}, sacrae paginae professor, de officio militari ad regem Henricum V^{II}. tunc principem Walliae

101v (179v) *Incipit*: Serenissimo et illustrissimo principi henrico^{II}

106r () *Explicit* potentes esse cum humilitate et pietate ipse dominus noster Ihesus Christus omnipotens vos esse concedat qui sine fine uiuit et regnat. Amen
(Another copy in Trinity College B. 15. 23^[CTC359])

27.

106r-108v **Peter of Blois, archdeacon of Bath^{II}, De transfiguratione Domini**

Petrus Blessensis^{II} de transfiguratione Domini

106r (184r) *Incipit*: Reuerendo domino et fratri karissimo fremaldo^{II}

108v () *Explicit* requies et gloria sine fine. quam nobis misericorditer preparare et prestare dignetur qui etc.

Giles III 1^[Giles 1847]

28.

108v-110r **Peter of Blois, archdeacon of Bath^{II}, De conuersione Sancti Pauli^{II}**

Petrus Blessensis^{II} de conuersione Sancti Pauli^{II}

108v (186v) *Incipit*: Reuelanda est cum exultacione

110r () *Explicit* ad reuelacionem glorie domini nostri Ihesu Christi cui est honor et gloria in secula seculorum. Amen

Giles III 13^[Giles 1847]

29.

110r-116r **John Ridewall OFM^{II}, Commentary on Epistola Valerii^{II} ad Rufinum^{II}**

Expositio epistolae Valerii^{II} ad Rufinum^{II} de uxore non ducenda

110r (188r) *Incipit*: Loqui prohibeor etc. Hec epistola principaliter continet tria

116r () *Explicit* tristis offendit corruptos

By John Rideval^{II}

30.

116r-118r **Andreas Didacus de Escobar^{II}, De schismatibus**

Andreas^{II} episcopus de schismatibus quae fuerunt a fundacione ecclesiae ad annum Domini 1415

[Nasmith:] versibus rithmicis

116r (194r) *Rubric*: Incipit tractatus Andree^{II} Ciuitatensis episcopi etc.

116r () *Incipit*: Sacrosanctum consilium Constantiense^{II} a. d. mill^o cccc^{mo} xv^o xvi^o et xvij^o

118r () *Explicit* durauit hoc scisma xli annis et sic est finis

By Andreas de Escobar^{II} Bishop of Civitate and subsequently of Ajaccio. Cf. MS 151. 8^[CCC151]

31.

118r-119r *Dialogus inter uinum et aquam*

Disputatio inter vinum et aquam

118r (196r)*Incipit:* Dum tenerent omnia medium (corr. to med. omn.) tumultum

119r () *Explicit:* Terminans in gloriam dei patris amen

Wright, *Poems of W. Mapes*, p. 87^[Wright 1841]

32.

119r-120v *Verses on biblical names (Historia biblica)*

Ludus fortuitorum sive fatorum

119r (197r)*Rubric:* Incipit ludus fortuitorum et debet scribi in rotulo etc.

119r () *Incipit:* Uos qui concupiscitis statum vestrum scire

Hec signa tractabitis que dant inuenire

Omnia que poscitis de vobis audire

Quid estis vel eritis hic est reperire

Quatrains follow on Adam⁰, Cain⁰, Abel⁰, Lamech⁰, Noah⁰, Canaan⁰, Abraham⁰, Ishmael⁰, Lot⁰, Lot's wife, Rebekah⁰, Esau⁰, Jacob⁰, Leah⁰, Rachel⁰, Dinah⁰, Joseph⁰, Judah⁰, Benjamin⁰, Pharaoh's butler, Moses⁰, Pharaoh, Jethro⁰, Balaam⁰, Joshua⁰, Nachor (= Achan)⁰, Judah⁰, Egion⁰, Gideon⁰, Jephthah⁰, Manoah⁰, Samson⁰, Ruth⁰, Eli⁰, Samuel⁰, Saul⁰, Jonathan⁰, Goliath⁰, David⁰, Nabal⁰, Uriah⁰, Amnon⁰, Hushai⁰, Absalom⁰, Barzillai⁰, Joab⁰, Solomon⁰, Rehoboam⁰, Elijah⁰, Jezebel⁰, Elisha⁰, Gehazi⁰, Josiah⁰, Holofernes⁰, Tobit⁰, Vashti⁰, Esther⁰, Haman⁰, Job⁰, Daniel⁰, Nebuchadnezzar⁰, one of the wicked Elders, Mattathias⁰, Tryphon⁰, John Baptist⁰, Mary⁰, Herod⁰, Magdalene⁰, Zaccheus⁰, Judas⁰, the good thief, Paul⁰, Ananias⁰ (and Sapphira⁰)

These are all pairs of good and bad or successes and failures. One quatrain seems to be missing after the good thief: and in the cases of Job⁰, Daniel⁰ etc., John Baptist⁰ and the Virgin etc., the two good and two bad are coupled instead of being alternated

Ends

120v () *Explicit:* Derelicta repetit erit maledictus.

Explicit ludus fortuitorum siue fatorum

Not printed

33.

120v-123v *John Pecham OFM (attrib.)⁰, Defensio fratrum mendicantium*

Disputatio inter mundum et religionem

120v (198v)*Incipit:* O christi vicarie monarcha terrarum

Vir matris ecclesie sella scripturarum

Minister iusticie metaque causarum

mee querimoniae aurem prebe parum

Ends with sententia pape

123v () *Explicit:* Hanc qui contra uenerint declaracionem

Incursuros nouerint se dampnationem

Nec habere poterunt relaxationem

donec plene fecerint satisfaccionem

Not printed

34.

123v-124r *Crux est denarii potens in saeculo*

Virtutes et effectus crucis denarii

123v (201v)*Incipit:* Crux est denarii potens in seculo

123v (201v)*Explicit:* Summe mutabile fit necessarium

Wright, *Poems of W. Mapes*, p. 223^[Wright 1841]

Various distichs in other metres follow

124r () *Incipit:* Manus ferens munera pium facit impium etc.

Ends with pairs of lines on si dedero and ni dedero, ending

124r () *Explicit:* Si dedero veneratus ero vocor et graciosus

Ni dedero diffamator ego vocor et viciosus

35.

124v-126r *Conflictus corporis et animae*

Disputatio inter corpus et animam

124v (202v)*Incipit:* Noctis sub silencio tempore brumali

126r () *Explicit:* Et me christi manibus totum commendauit

Wright, *Poems of W. Mapes*, p. 95^[Wright 1841]

- 126r (204r) *Rubric*: Lamentacio auctoris de miseria mundi et eius instabilitate
 126r () *Incipit*: Ecce mundus moritur vicio sepultus
 126r () *Explicit*: Preda perquisicio sed lex ibi datur
 Que dat unicuique prout operatur. Amen
 A last stanza added in lower margin
 126r () *Incipit*: Fertur dies domini velut fur venire
 126r () *Explicit*: Vt ad celi gloriam possit peruenire
 Wright, *Poems of W. Mapes*, p. 149^[Wright 1841]

36.

126r-128v *Aesop^l, Fabulae*

Fabulae Aesopi^l

- 126r (204r) *Incipit*: Attendite insule de longe venite
 Et ysopi^l fabulas vigiles audite
 Que sunt per methaforam recitate rite
 Vos qui sermones nostros non vultis abite
 Last edited by Hervieux, *Fabulistes Latins* II 436^[Hervieux 1894], with readings from this copy.
 Ward, *Catalogue of Romances* II 342^[Ward 1893]
 The Fables are
 126r () *Rubric*: de gallo et margarita
 126v () *Rubric*: de agno et lupo
 126v () *Rubric*: de mure et rana
 126v () *Rubric*: de cane et oue
 126v () *Rubric*: de cane appetente carnem
 wolf, bear and lion hunting
 126v () *Rubric*: de vacca capro et oue sociatis cum leone
 127r () *Rubric*: quomodo fures celebrant nuptias
 127r () *Rubric*: de lupo comedente ossa
 127r () *Rubric*: de canicula fetu plena
 127r () *Rubric*: de mure campestri et villana
 127r () *Rubric*: de leone infirmo
 127v () *Rubric*: de asino et catulo
 127v () *Rubric*: de leone et mure
 127v () *Rubric*: de auibus et lino
 127v () *Rubric*: de ranis petentibus regem
 128r () *Rubric*: de columbis eligentibus miluum in regem
 128r () *Rubric*: de fure et cane
 128r () *Rubric*: de synodo leporum
 128r () *Rubric*: de leone cum leso pede
 128v () *Rubric*: de lupo veniente ad bubulcum
 Ends unfinished
 128v () *Explicit*: Plaudens atque lupus ad pastorem veniebat
 As a rule each quatrain ends with a hexameter

37.

128v-129v *Geoffrey of Monmouth^l, Historia regum Britanniae (extract)*

Quomodo Anglia^l fuit primo inhabitata

- 128v (206v) *Incipit*: Ab origine mundi circa annos tria milia et nungentos septuaginta
 129v () *Explicit*: ex eorum nomine britanniam^l vocauerunt

38.

129v-135r *Chronica bona et compendiosa de regibus Angliae*

Chronica bona et compendiosa de regibus Angliae^l a Noe^l usque ad hunc diem, [1377]

- 129v (207v) *Incipit*: Noe^l fuerunt tres filii
 Ends 213v, |134v| with coronation of Richard II^l, 1377
 See MS 21. 2^[CCC021]
 213r, |135r| blank

39.

135v-135v *Catalogus pontificum Romanorum*

Catalogus pontificum Romanorum

- 135v (213v) *Rubric*: Hii fuerunt pontifices Rome^l summi Regum predictorum tempore
 135v () *Incipit*: Tempore quo Alfridus^l regnauit
 down to Tempus Ricardi secundi^l
 On 213v, |135v| is scribbled (xvi) the name Thomas Sheldone^l

40.
136r-136r *Catalogue of royal saints of England*
Catalogus sanctorum regum in Anglia^l
 136r (214r)*Incipit*: Sanctus Ethelbertus^l saxonicus
 References to the *Polychronica* are given throughout. The other sainted kings are:
 Sebert^l, Edwin^l, Oswald^l, Oswin^l, Ethelbald^l, Alfwold^l, Ethelbriht^l, Kenelm^l, Fromund^l,
 Edmund^l, Edward^l, Edmund Ironside^l, Edward Confessor^l, Edward II^l
41.
136r-136v *List of persons who assisted William the Conqueror^l in the invasion of England^l*
Nomina [eorum] quorum ope et auxilio dux Willelmus conquestor^l terram Angliae^l conquisivit A.D. 1066
 136r (214r)*Incipit*: Maundevile^l, Daundevile^l, ffrevile^l
 136v () *Explicit* Straunges^l, Sauage^l. Istorum fortunata milicia fuit terra anglica conquisita
 136v (214v) A note on reckoning of Anni Domini
 (Hardy, Catalogue II, 1^[Hardy 1865])
42.
136v-137v *Herbert of Bosham^l, Thomus (extract)*
Causa exilii et martirii Beati Thomae^l martiris et pontificis Cantuariensis
 136v (214v)*Incipit*: De aduocatione et presentacione ecclesiarum etc.
 137v () *Explicit* nati esse dinoscuntur. hoc xvi tolerauit
43.
137v-147r *Hugh of Saint-Victor OSA^l, De sacramentis legis naturalis et scriptae dialogus*
Dialogus Magistri Hugonis Parisiensis^l
 137v (215v)*Incipit*: Quid fuit priusquam mundus fieret ? R. Solus deus.
 (P. L. CLXXVI 17^[Migne 176])
 The dialogue proper ends
 145v (223v)*Explicit* Hoc dei iudicio mihi relinquendum videtur
 Follows
 145v () *Incipit*: Tria sunt loca egiptus^l desertum et terra promissionis
 146r (224r)*Incipit*: Sex sunt opera
 146v (224v)*Incipit*: Tribus modis deus cor emollit
 146v () *Incipit*: Per caritatem seruite inuicem
 147r () *Explicit* natura sumus filii ire
 147r () *Rubric*: *Explicit* dialogus magistri hugonis parisiensis^l
44.
147r-147v *Gaufridus monachus (attrib.)^l, De corpore et sanguine Domini*
Compendium Gaufridi [monachi]^l de sacra eucharista
 [Nasmith:] “Hic Gaufridus^l ut apparet ex chronicis D. Antonini^l fuit primo discipulus
 cujusdam Petri Abelardi^l, quo cum D. Bernardus^l conflictabat, et idem postea relicto heretico
 ad Bernardum perfugit, cujus erat diu notarius, qui postea scriptis redarguebat preceptorem
 hereticum : vixit A.D. 1144”
 147r (225r)*Incipit*: Gaufridus^l peccator in presenti tractatu Catholicus scriptor
 Ends with verses
 147v () *Explicit* Factus conscendit Judex venturus in orbem
 See MS 331. 2^[CCC331]
45.
147v-166v *Honorius Augustodunensis^l, Elucidarius*
Elucidarium
 [Nasmith:] opus Anselmo^l vulgo attributum
 Prologue
 147v (225v)*Incipit*: Sepe rogatus a discipulis
 (P. L. CLXXII 1109^[Migne 172])
 Text
 147v () *Incipit*: Glorioso magister rogo te
 166v () *Explicit* videas bona ierusalem^l omnibus diebus vite tue Amen. Ihesu mercy

46.

167r-167v *De nominibus apostolorum*

De interpretatione nominum apostolorum

[Nasmith:] versibus rithmicis

167r (245r) *Incipit*: Simon[¶] interpretatur obediens petrus[¶] agnoscens
Ends with

167r () *Explicit* Matthias[¶]: cui datur euuangelica predicacio in iudea[¶] etc.

167r () *Rubric*: De III^{or} euuangelistis

167r () *Incipit*: Solus enim Matheus[¶] ebraice scripsit in iudea[¶] Marcus[¶] grece in Italia[¶] etc.
Verses follow

167r () *Incipit*: Hic matheus[¶] agens hominem generaliter implet etc.

167v (245v) *Incipit*: Petrus[¶] et Andreas[¶] ex uno patre fuerunt etc

47.

167v-167v *Cur mundus militat sub vana gloria*

De vanitate et breuitate mundanae gloriae

167v (245v) *Incipit*: Cur mundus militat sub uana gloria

167v () *Explicit*: Fac bonum omnibus quamdiu poteris
O quam iocundum quam dulce foret dominari
Si mors non posset dominantibus insidiari.
Sed quia mors semper comes est et causa doloris
Non honor est sed onus assumere nomen honoris

Cf. Wright, *Poems of W. Mapes*, p. 147^[Wright 1841]

48.

167v-167v *Henry of Avranches[¶], Disputatio inter cor et oculum*

Disputatio inter cor et oculum

Items 48-51 are in another hand

167v (245v) *Incipit*: Quisquis cordis et oculi non sentit in se iurgia

167v () *Explicit* Nam cordi causam imputat, occasionem oculo
Wright, *Poems of W. Mapes*, p. 93^[Wright 1841]

49.

168r-168r *Verses on Death*

Lamentatio et deploratio pro morte, et concilium de vivere Deo

Items 48-51 are in another hand

168r (246r) *Incipit*: Dum mortem recolo crescit mihi causa doloris

In the distichs beginning Vado mori the following are the speakers: Papa, Rex, Presul, Miles, Monachus, Legista, Jurista, Doctor, Logicus, Medicus, Cantor, Sapiens, Diues, Cultor, Burgensis, Nauta, Pincerna, Pauper, Eleemosinarius

168r () *Rubric*: Conclusio

168r () Nulli mors parcis concludens singula fine
Omnia transibunt preter amare deum

Ends

168r () *Explicit* Non potes ante deum viuere preter eum

Cf. E. Mâle, *L'Art religieux de la fin du moyen âge en France*, 1908, p. 392 note^[Male 1908]. He calls attention to the poem as an early form or sketch of the Dance of Death

50.

168v-168v *pseudo-John Pecham OFM[¶], Speculum miseriarum senectutis*

De miseria et defectibus senectutis

Items 48-51 are in another hand

168v (246v) *Incipit*: Dum iuuenis creui ludens nunquam requieui

168v () *Explicit* Tam ducibus quam principibus communis habetur

51.

168v-168v *Philip Eton[¶], De aetatibus hominis*

De etatibus hominis per M. Ph. Eton.[¶]

Items 48-51 are in another hand

- 168v (246v) *Rubric*: Nascens
 168v () *Incipit*: Duxit natura de semine me genitali
 A quatrain on each age. Nascens, Infans, Puer, Adolescens, Iuuenis, Vir, Senex, Decrepitus,
 Mortuus
 168v () *Explicit*: Cuncta virencia flore nitencia more notato
 Deficiencia sunt et olencia fine probato

52.

- 169r-175v [pseudo-Augustine^{ll}](#), *Speculum peccatoris*
Speculum peccatoris sancti Augustini^{ll}
 169r (247r) *Incipit*: Fratres karissimi quam tremenda est dies ilia
 (P. L. XXXIX 2210^[Migne 039])
 175v () *Explicit* largitate redimere prestante domini nostri Ihesu Christi qui cum etc.

53.

- 176r-181r [pseudo-Bartholomaeus de Ferrara^{ll}](#), *De regimine sanitatis*
Tractatus de regimine sanitatis
 A fresh hand
 176r (254r) *Incipit*: In isto tractatu qui intitulatur de regimine sanitatis
 Text
 176r () *Incipit*: Oportet ipsum qui vult esse longeuus
 181r () *Explicit* persecucionem non euadent

54.

- 181r-183r *Medical note on gradus*
Quomodo gradus sunt distinguendi
 181r () *Incipit*: Nota quod calidum in primo gradu

55.

- 183r-187v [Avenzoar^{ll}](#), *Liber de conseruatione corporis humani (transl. by Arnold of Villanova^{ll})*
Liber de conseruatione corporis humani et regimine sanitatis sapientissimi senis Arabici
Albenzohar^{ll} translatus ab Arnaldo de Villa Nova^{ll} A.D. 1368
 183r (261r) *Incipit*: Capitis cutis conseruabitur
 187v () *Explicit* debet sufficere cum dei adiutorio

56.

- 187v-191v [Arnold of Villanova^{ll}](#), *Commentum super regimen Salernitanum*
Flos medicinae
 [Nasmith:] *versibus rithmicis*
 187v (265v) *Rubric*: Hoc opus aptatur quod flos medicine vocatur
 187v () *Incipit*: Anglorum regi scripsit scola tota salerni
 Ends
 191v (269v) *Explicit* Ista super renes pecten pone sitque iuuamen
 Other verses follow
 191v () *Incipit*: Sume cibum modice modico natura fouetur etc.
 Cf. Dr Norman Moore, *The Schola Salernitana (Finlayson Lecture)*, Glasgow, 1908^[Moore 1908]

CCC: space available for notes on the current status of the encoding

- text: copied from James.txt SP
- markup: SP
- markupCheck: checked by SP, BA, CF
- msCheck: NJM 28/11/2008
- remarks: